

El sindicalisme passa cicles d'expansió i crisi com el capitalisme? A França, malgrat l'enorme alè que van representar les vagues del desembre de 1995, els sindicats són en baixa contínua des de fa vint anys. Ningú no sap per què, però tothom té solucions.

Els greuges dels sindicats

Un 54% dels assalariats francesos confien en els sindicats per defensar els seus interessos, segons una enquesta publicada recentment per diversos diaris regionals a França. Però només un 11% de mitjana de la força laboral francesa està afiliada a alguna central, un 20% menys que al 1977. Les quatre grans associacions de treballadors, les que al 1956 van aconseguir paralyzar tot un país amb una vaga de transports històrica i en 1968 van donar suport als estudiants del maig parisenc, han perdut militants, tants que fins i tot han desaparegut de sectors econòmics sencers. La CGT comunista, amb un segle d'existència a les seves espatlles, ha perdut tres quartes parts dels seus afiliats. La CFDT, sindicat d'antiga confessió cristiana, la meitat. Força Obrera, un terç, i el sindicat del sector educatiu FEN (escindit al 1994), quasi el 50%.

En un país on ser obrer o pagès era fa poc motiu d'orgull, la crisi d'afiliació dels sindicats no s'entén, sobretot tenint en compte la capacitat d'ira social dels francesos.

Al desembre de 1995 una vaga dels transportistes va aconseguir paralyzar mig Europa. Fa poques setmanes, els treballadors d'un dels bancs públics amb més tradició, el Credit Foncière, van ocupar la seu i van segrestar el seu director per denunciar el pla de defunció de la institució. Ambdues protestes, com moltes més que continuen esquitxant la realitat laboral del país veí, van comptar amb l'aprovació d'amplis sectors de la so-

cietat francesa. Però aquesta ira correspon més aviat a una sensació de malestar que ha acabat per esdevenir crònica, i massa ampla per quedar cenyida al terreny laboral. Els francesos es deleixen per protestar, però no per causes estrictament econòmiques.

Morir d'èxit. "Havíem defensat

La crisi del sindicalisme no s'acaba d'entendre en un país amb el grau de conscienciació social de França.

que la decadència dels sindicats havia estat provocada per la seva inaptitud al canvi. Al contrari, hem hagut de reconèixer que els sindicats i els sindicalistes havien canviat, a vegades molt ràpidament, però en un sentit generalment poc favorable a la sindicalització. Fins a tal punt que la decadència del moviment sindical ha de ser en principi considerada com la conseqüència dels canvis interns en les organitzacions". Dominique Labbé, professor universitari i autor d'una sèrie d'agudes anàlisis del moviment obrer francès (aplegades al llibre *Sindicats i sindicalis-*

tes a França des de 1945), creu que el sindicalisme al seu país simplement ha mort d'èxit. La pujada al poder de l'esquerra al 1981 va accentuar un fenomen que ja venia produint-se de forma més o menys oberta en la dècada anterior: la institucionalització de les centrals sindicals mercès a una immensa bateria de lleis favorables.

Un comitè d'empreses, segons Labbé, ja no és un punt de reunió de treballadors, sinó un local, sovint gratuït, on un grup de militants es reuneixen sense escoltar els problemes de la resta de treballadors. "Els recursos de les organitzacions, a tots els nivells, depenen en primer lloc dels resultats de les eleccions, del nombre de comitès d'empresa controlats, d'arrendaments més o menys oficinosos amb l'administració i els empresaris, i no de les contribucions dels membres dels sindicats", acusa Labbé en el seu darrer llibre.

Per a altres experts, el problema és el contrari. Amb les lleis laborals dels 80, sota el domini socialista, les negociacions en el marc de les empreses van ser privilegiades per davant dels convenis sectorials. "La iniciativa i la responsabilitat normatives són descentralitzades en les empreses, (...) i la individualització de les relacions de treball, en surt reforçada", afirma Adeline Toullier en *Le Monde Diplomatique*. En poques paraules, els drets dels treballadors s'atomitzen, i la solidaritat entre els assalariats se'n ressenteix.

Per a Labbé i per als crítics del panorama sindical francès actual,

ARXIU / EFE

La vaga del 1995 va aconseguir paraitzar mig Europa. Aquesta protesta va respondre més aviat a una sensació de malestar que a l'estratègia de les grans centrals sindicals.

L'abecedari sindical francès

A diferència de l'estat espanyol, a França la sopa de lletres sindical és massa heterogènia per poder definir-ne amb precisió l'afinitat ideològica o laboral. Potser també és aquesta la raó de la seva decadència. En tot cas, les següents centrals són les més representatives.

CGT: Creada al 1895, la Confederació General del Treball continua essent la primera organització sindical tant pels efectius (630.000 afiliats) com pel seu electorat (en el sector privat i en les principals administracions públiques). Dirigida per un ex-assalariat de Correus, Louis Viannet, la CGT va patir una profunda transformació durant la vaga de desembre del 95, durant la qual va refusar repetidament posar-se al capdavant del moviment de protesta. Un moviment intern reformista intenta trencar amb el control del Partit Comunista i la lògica d'enfrontament amb la patronal i l'estat.

CFDT: Confederació Francesa Democràtica del Treball. Hereva dels antics sindicats cristians, desconfessiona-

litzada al 1964, la CFDT comptava al 1994 amb uns 515.000 afiliats. Les rivalitats internes són grans, fins al punt que algunes regions i diverses federacions —banca, finances— han entrat en una pràctica dissidència. Nicole Notat, la seva secretària general, aposta per un sindicalisme de "transformació social", i no d'enfrontament.

FO: La més desconeguda de les grans centrals sindicals. Segons càlculs independents, té menys de 400.000 afiliats. Escissió de la CGT, Força Obrera acull un grapat heterogeni de tendències en el seu interior, entre gaullistes, anarquistes i, fins i tot, trotskistes. Precisament aquests darrers són els qui controlen el secretari general, Marc Blondel, al qual es van enfrontar sense èxit els reformistes durant el darrer congrés del març del 96. FO representa la línia dura del sindicalisme comunista francès.

CFTC: Creada per la minoria de la CFDT que va rebutjar la desconfessionalització, la CFTC continua essent cristiana i de caràcter moderat. Comp-

ta amb uns 100.000 membres, dirigits per Alain Deleu, que recentment va ser criticat per la seva falta de duresa envers la patronal. La CFTC aspira a sobrepassar FO en les pròximes eleccions sindicals.

CGC: La Confederation Generale des Cadres és un sindicat sectorial, creat després de la II Guerra Mundial per representar els interessos específics dels quadres mitjans de les empreses. Compta amb uns 110.000 afiliats en totes les branques de l'economia, i com a la CFTC, el seu secretari, Marc Villbenoit, també ha endurit el seu discurs per no ser menjat per l'oposició.

FEN: Des de començaments de segle, el sector educatiu, un dels més combatius de la història laboral francesa, ha comptat amb el seu propi sindicat, la Federació d'Educació Nacional. Compta amb una taxa de sindicalització (60 %) envejada per la resta de sindicats. Al 1993 va crear amb sis centrals més la Unió Nacional dels Sindicats Autònoms. **J. Z.**

La vaga de transportistes produïda a finals de l'any passat va paraitzar les carreteres franceses. A la foto, centenars de camions romanen a la Jonquera davant la impossibilitat d'entrar a França

la solidaritat obrera ja va ser trencada prèviament amb la divisió del moviment sindical i les picabaralles entre els diversos grups. Al 1978, any de l'inici de la gran davallada sindical, CGT i CFDT van decidir trencar els seus acords d'acció comuna. I tanmateix, Labbé considera aquesta competència saludable. "Només l'individualisme, la competència sindical, i el sòlid escepticisme dels assalariats francesos van impedir que el procés de burocratització dels sindicats arribés a les darreres conseqüències", escriu a *Sindicats i sindicalistes a França des de 1945*.

De quina burocràcia parla Labbé? Doncs dels 150 empleats a jornada plena que treballen a la seu de la CGT (mentre que el sindicat

perdia el 70% dels seus afiliats), i dels 160 que treballen a la seu de la CFDT pagats per l'administració. O del fet que el secretari general de la CGT sigui elegit oficialment pel comitè directiu del Partit Comunista Francès entre els seus membres des de fa mig segle, i també de la negativa de FO a divulgar la xifra exacta d'afiliats.

Malestar popular. "Ahir dirigistes i centralitzadors, els sindicats tenen ara tendència a inclinar-se cap a l'altre cantó", opina per la seva banda l'expert Jacques Kergoat. "Quan una vaga s'enfronta a l'estat, és difícil que les decisions prenguin en cada magatzem". Centralisme o dispersió, burocràcia o debilitat dels seu quadres di-

rigents: els símptomes de la malaltia dels sindicats difereixen segons qui els analitzi. Però el fet que el moviment sindical francès s'hagi quedat reduït a 1,2 milions de treballadors indica que en aquest país alguna cosa no funciona tampoc en aquest sector.

El malestar popular, però, continua expressant-se pels seus propis mitjans. Sigui amb l'ocupació de fàbriques o bancs i del segrestament dels directius, o amb la "democràcia de les assemblees generals" en les quals participaven treballadors de tots els sectors durant la vaga de 1995, la ira dels assalariats constitueix un desafiament a les estructures dels sindicats. Això, i un nivell de desocupació que no deixa de créixer, i un fenomen d'immigració al qual no se sap donar una resposta adequada...

"La preocupació per actuar de manera unitària, la voluntat d'independència respecte a les estratègies decidides exteriorment al moviment, l'anhel d'un sindicalisme de proximitat, on cadascú pot controlar, participar, elaborar", és, segons Kergoat, la millor recepta per salvar el moviment obrer. "Si el sindicalisme pot extreure alguna lliçó del segle que s'està extingint, és en primer lloc que el lligam orgànic entre els sindicats i els partits d'esquerra ha cessat d'encarnar l'esperança d'aquells que volen transformar el capitalisme", conclou un altre expert, George Ross.

Jordi Zamora

Els cabells d'Absalom

Vicent Josep Escartí

Autobiografia fantàstica de Melchor Agramunt, personatge valencià del segle XVI que va nàixer a Gandia i que fou acusat de fetiller davant del tribunal de la Santa Inquisició.

1.750 pessetes

Editorial 3i4

"Narratives 3i4", 53

Poesia, 3 Obra Completa

Josep Maria de Sagarra

El poema de Nadal
La rosa de cristall
Àncores i estrelles
Entre l'Equador i els Tòpics
Poemes satírics
Poesies disperses i inèdites

Editorial 3i4

"Obra Completa de J. M. de Sagarra", 3

Històries d'amor Overbooking

Toni Cabré

Una aportació argumental i temàtica d'una originalitat de què està mancada la literatura dramàtica catalana dels vuitanta ençà.

1.200 ptes

Editorial 3i4

"Teatre 3i4", 41